Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Березнівського районного суду Рівненської області
12.10.2026

м. Рівне, 2026 рік

І. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 12.10.2026 групою НПМ здійснено відвідування Березнівського районного суду Рівненської області (далі – суд, Березнівський районний суд).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Черняк Артем Сергійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Пилипчук Микола Володимирович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Коваль Вікторія Олегівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Мулик Юлія Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Соколовська-Кравчук Ольга Олександрівна, представник громадської організації.

Відвідування суду здійснено з відома і за участі **Свиридюк Мирослави Володимирівни,** в.о. керівника апарату суду.

Загальна інформація.

Суд розташований в окремій двоповерховій будівлі за адресою: вул. Київська, 3, м. Березне, Рівненська обл. (фото 1).

Будівля суду облаштована двома входами/виходами – основний (центральний) та службовий (конвойний).

На центральному вході розміщено інформаційну вивіску з найменуванням судового органу.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Березнівський районний суд є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому процесуальним кодексом.

Загальна штатна чисельність працівників апарату суду становить 25 співробітників. Згідно зі штатним розписом кількість штатних посад суддів – 6, фактично здійснює правосуддя – 3 судді.

У приміщенні суду установлено інформаційні стенди для відвідувачів, на яких розміщено актуальну інформацію, зокрема номери телефонів гарячих ліній

для надання безоплатної правової допомоги, а також контактні дані для звернень до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (фото 2-4).

Охорону громадського порядку та безпеку в суді забезпечують співробітники Служби судової охорони Рівненської області. У вестибюлі суду обладнано їх пост, який крім іншого здійснює пропускний режим, реєстрацію відвідувачів тощо (фото 5).

На вказаному пункті пропуску наявна аптечка для надання першої домедичної допомоги, яка укомплектована необхідними медичними засобами та препаратами, що мають актуальні терміни придатності (фото 6).

Під час відвідування встановлено, що працівники суду пройшли тренінги з надання домедичної допомоги та отримали відповідні сертифікати (фото 7-8).

У суді функціонує 1 зала судових засідань для розгляду кримінальних справ та обладнана загородженням із спеціального захисного скла для розміщення підсудних (засуджених). Зала облаштована технічним обладнанням, необхідним для проведення судових засідань, у тому числі в режимі відеоконференцій, а також системою відеоспостереження (фото 9-10). Крім того, у приміщенні суду наявні три камери для підсудних (засуджених) осіб.

Упродовж минулого та поточного років скарг щодо умов примусового утримання підсудних (засуджених) до суду не надходило.

Окремо слід зазначити, що у ході вивчення службової документації суду зафіксовано, що під час комісійного обстеження його приміщень, проведеного 18.03.2026 представниками Головного управління Національної поліції в Рівненській області та Територіального управління Державної судової адміністрації України в Рівненській області, виявлено невідповідність приміщень суду вимогам ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010), а також відомчих нормативно-правових актів Міністерства внутрішніх справ України щодо забезпечення належних умов конвоювання та тримання підсудних (засуджених) осіб.

За результатами обстеження у відповідному акті зафіксовано недоліки, які потребували усунення для приведення приміщень суду у відповідність до встановлених вимог.

Водночас заходів щодо усунення виявлених недоліків представниками судової системи не вжито. У зв’язку з чим листом Головного управління Національної поліції в Рівненській області від 07.04.2026 № 60120-2026 суд повідомлено про виключення його з 20.04.2026 з переліку судів, до яких здійснюється конвоювання підсудних (засуджених) осіб.

Як наслідок, протягом шести місяців конвоювання обвинувачених (підсудних, засуджених) до суду не здійснюється, що унеможливлює реалізацію їх права на особисту участь у судовому розгляді.

За таких обставин суд забезпечує участь обвинувачених (підсудних), засуджених у судових засіданнях у режимі відеоконференції. Водночас такий

формат участі потребує належного технічного забезпечення та стабільного зв'язку, відсутність яких може перешкоджати повноцінній участі осіб у судовому розгляді.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групою НПМ здійснено 15.08.2024. За його результатами виявлено наступні порушення та недоліки:

Порушення права на гідні умови тримання;

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя;

Порушення права на забезпечення безпеки у суді;

Порушення права на професійну правничу допомогу.

На виконання наданих рекомендацій виявлені порушення усунуті частково, зокрема облаштовано три камери для підсудних (засуджених) осіб площею не менш ніж 4 м^2.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. В порушення вимог пункту 8.2.3 ДБН В.2.2-26:2010 в камерах для утримання підсудних (засуджених) відсутня працююча припливно-витяжна або механічна системи вентиляції, що не забезпечує належної циркуляції повітря в приміщенні.

2. Також у порушення вимог пункту 6.5.1 ДБН В.2.2-26:2010, у блоці, де розміщені камери для підсудних (засуджених) відсутній спеціальний санвузол для підсудних (засуджених).

Порушення права на життя (стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, статті 3, 27, 29 Конституції України).

3. Усупереч вимогам пункту 7.1.9 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 13 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція) маршрут конвоювання підсудних (засуджених) до залів судових засідань для розгляду кримінальних справ не ізольований. У зв'язку з чим, обвинувачені, підсудні (засуджені) конвоюються доступним для третіх осіб маршрутом (коридорами, сходами тощо).

4. Разом із тим, у порушення вимог пункту 13 Інструкції та пункту 7.1.10 ДБН В.2.2-26:2010 по маршруту конвоювання підсудних відсутні кнопки звукової сигналізації.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

5. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, пункту 23.4 Європейських пенітенціарних правил, статті 59 Конституції України, пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010, у приміщенні суду відсутня кімната для спілкування адвокатів з підсудними (засудженими), що унеможливлює повноцінну реалізацію їх права на захист та справедливий суд, а також перешкоджає здійсненню адвокатських обов'язків на основі принципів конфіденційності і незалежності, а також забезпеченню ефективного захисту прав і свобод підсудних відповідно до положень Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) і подальшої виплати Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) ЄСПЛ констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху.

Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Порушення права осіб з інвалідністю (стаття 21 Конституції України, статті 9, 13 Конвенції про права осіб з інвалідністю).

6. Відповідно до вимог державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН В.2.2-40:2018), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю та зручністю потрапляння до будівлі та пересування нею.

Водночас наявні санітарні вузли не відповідають вимогам пункту 11.5 ДБН В.2.2-40:2018, оскільки не пристосовані для використання особами з інвалідністю (відсутні спеціальні поручні, розширені кабіни, кнопки виклику тощо) (фото 11).

7. У порушення пункту 7.2.20 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 8.2.9 ДБН В.2.2-40:2018, початок сходів та пандусу не позначений тактильними (рифленими) та контрастно забарвленими попереджувальними смугами, що розташовуються перпендикулярно до напрямку руху перед сходами (фото 12).

Інші порушення.

8. У порушення пункту 12 Інструкції у приміщенні для розміщення особового складу варти відсутня металева шафа, що замикається на замок, для зберігання навісних замків та ключів від камер.

9. Під час відвідування встановлено, що приміщення для конвою використовується для зберігання архівних документів, а не за функціональним призначенням, що унеможливлює його використання для потреб конвоювання.

10. На виконання вимог пункту 14 Інструкції у суді обладнано огороджену стоянку для спеціального автотранспорту варти біля зовнішнього спеціального входу для заїзду автотранспорту варти та посадки (висадки) затриманих осіб.

Водночас огорожа стоянки містить вертикальні прорізи, які не забезпечують належного рівня безпеки підсудних (засуджених), зокрема не унеможливлюють ризик їхньої втечі та не забезпечують належного захисту від зовнішнього втручання (фото 13).

11. Під час відвідування встановлено, що наявні в суді вогнегасники мають позначки про проходження технічного обслуговування у грудні 2026 року, тобто датовані майбутнім періодом відносно дати проведення моніторингу, що не дає змоги підтвердити своєчасність проведення їх технічного обслуговування (фото 14-15).

ІІІ. Рекомендації

Державній судовій адміністрації України, Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Рівненській області та Березнівському районному суду Рівненської області, в межах компетенції:

1. Проаналізувати виявлені порушення у діяльності суду та розробити відповідний план заходів щодо їх усунення та недопущення у подальшому.

2. Вжити заходів щодо відновлення конвоювання підсудних, обвинувачених (засуджених) до суду.

3. Вжити заходів щодо облаштування камер для утримання підсудних (засуджених) працюючою припливно-витяжною або механічною системами вентиляції.

4. Вжити заходів щодо обладнання спеціального санвузола для підсудних (засуджених) у блоці, де розміщені камери для підсудних (засуджених).

5. Вжити заходів щодо облаштування кімнати для роботи адвоката з підсудними (засудженими).

6. Вжити заходів щодо створення для маломобільних груп населення відповідних умов для вільного користування приміщеннями суду.

7. Забезпечити належне облаштування огорожі стоянки для спеціального автотранспорту варти.

8. Опрацювати питання щодо облаштування у суді ізольованого маршруту конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених.

9. Вжити заходів щодо встановлення кнопки звукової сигналізації по маршруту конвоювання підсудних, згідно з вимогами нормативних документів.

10. Вжити заходів щодо забезпечення достовірності відомостей, зазначених на вогнегасниках, про дати проведення їх технічного обслуговування та відповідності цих відомостей фактичним датам його проведення.

11. Забезпечити обладнання приміщення для розміщення особового складу варти металевою шафою, що замикається на замок, для зберігання навісних замків та ключів від камер.

12. Забезпечити використання приміщення для конвою за функціональним призначенням.

Додаток: фототаблиця на 4 арк.

Керівник групи НПМ

Головний спеціаліст
Відділу сприяння роботі
регіональних представництв **Артем ЧЕРНЯК**

Додаток

ФОТОТАБЛИЦЯ ДО ЗВІТУ

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

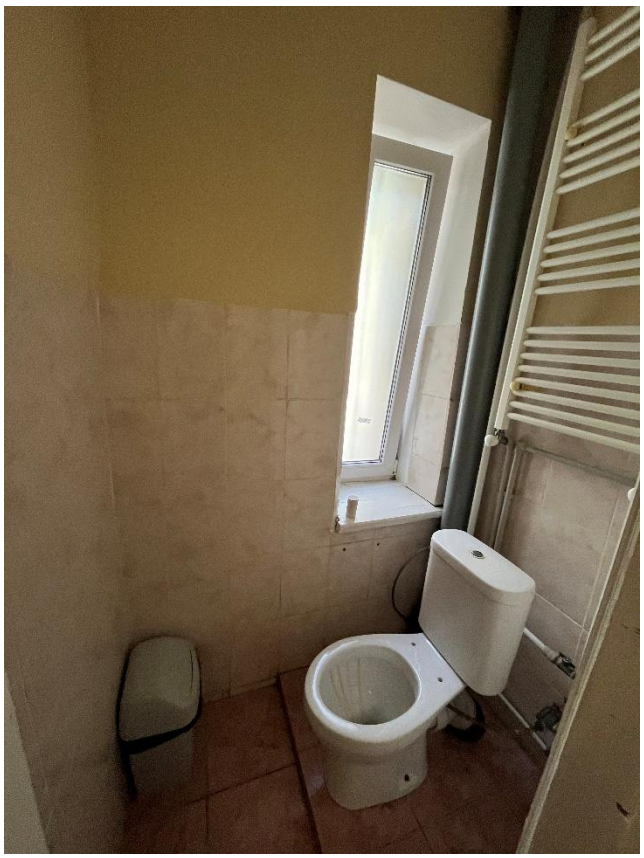

Фото 12

Фото 13

Фото 14

Фото 15

